

Dierbare Christengelovigen,

Twee zondaars, een Farizeeër en een tollenaar, gaan op naar de tempel. Maar de Farizeeër gaat niet alleen op naar de tempel, hij gaat vooral op in zichzelf. Zijn zelfgenoegzaamheid *stijgt* hem naar het hoofd, zozeer dat men het zelfs kan zien: dicht bij het altaar staat hij *“met opgeheven hoofd”*.

Het is eigenlijk te gek voor woorden. De plaats waar elke dag gebeden en offers worden gebracht om God te eren en te danken, om Zijn barmhartigheid af te smeken over de zonden van de mensheid: die plaatsmaakt de Farizeeër tot de tempel van zijn eigen grootheid. Het altaar waar Hij van God het heil kan verkrijgen, wordt tot het altaar van zijn eigen verdiensten.

Hij gaat op naar de tempel *“om te bidden”*, staat er. Maar wat vraagt hij aan God? Niets. Helemaal niets. Hij looft zichzelf en God mag alleen met *“Amen”* antwoorden.

Is dit allemaal niet heel herkenbaar? De vraag mag gesteld worden: gaan wij naar de kerk, gaan wij naar de H. Mis, en zelfs meer algemeen: zijn wij christenen om God te loven voor Zijn Heerlijkheid, om hem te danken voor Zijn weldaden, om hem te bidden voor onze noden, om hem om vergeving te vragen voor onze zonden? Gaan wij op naar het altaar van de Calvarieberg, waar door Christus het offer voor ons heil wordt opgedragen? Of vieren wij in onze tempels en op onze altaren de grootheid van onze eigen ideologieën, waar God alleen met *“Amen”* mag op antwoorden?

Ook de manier waarop de Farizeeër zich uitdrukt is interessant. Hij zegt niet: *“God, ik dank U voor het goede dat Gij in mij hebt bewerkt”*, maar hij zegt: *“God, ik dank U dat ik **niet ben als de rest van de mensen**”*. Met andere woorden: ik ben beter dan alle anderen. *“Niet zijn zoals de anderen”*: het lijkt wel het ordewoord van onze tijd. Maar ook in het geestelijke leven is dit sinds oudsher een bekoring. Ons eigen ik staat altijd weer klaar om zich te bevestigen, zelfs wanneer wij het goede doen. Sint-Benedictus weet wel waarom hij de zevende en achtste graad van nederigheid vermeldt. Zo vast de Farizeeër twee maal per week (wat eigenlijk niet was voorgeschreven door de Wet) en geeft hij tienden van al zijn inkomsten. Op zich een goede zaak. Maar, zoals Sint-Paulus het schrijft: *“Al deel ik heel mijn bezit uit, al geef ik mijn lichaam prijs aan de vuurdood...: als ik de liefde niet heb, baat het mij niets” (1Kor 13,3)*. Wat God van ons vraagt, dat zijn niet eerst onze offers, maar wel een nederig en berouwvol hart (cf. Ps 50, 18-19).

En daar is onze tollenaar een mooi voorbeeld van. Nederigheid betekent uiteindelijk niets anders dan in waarheid te leven met onszelf, door ons in het licht van God te plaatsen. Indien we werkelijk nederig willen leven, moeten we

ons niet vergelijken met de anderen, wier hart wij niet kennen, maar wel onze blik richten op God: indien we eerlijk zijn, dan zullen we moeten toegeven dat we zonder Zijn hulp tot niets of eerder: tot het ergste in staat zijn. Dat beseft de tollenaar maar al te goed. Ook hij *“gaat op”* naar de tempel. Maar zijn opgang gaat gepaard met een afdalen in nederigheid. Hij houdt zich op een afstand van het altaar; en toch is hij dicht bij God en God is dicht bij hem. De tollenaar durft zijn ogen niet op te slaan naar de hemel, maar de Allerhoogste van Zijn kant *“ziet neer op de nederigheid van Zijn dienaar”* (vgl Luk 1, 48).

Het is belangrijk op te merken dat de tollenaar, ofschoon hij zijn ogen niet durft op te slaan naar de hemel, toch diep in zijn binnenste kijkt naar God: *“Ad te levavi oculos meos”* (ps 122,1). En dát is juist zijn redding geweest. Want hij had evengoed thuis kunnen blijven en zichzelf opsluiten in zijn eigen problemen. Net zoals de Farizeeër zichzelf bewondert in de spiegel van zijn eigen grootheid, had de tollenaar zichzelf kunnen verachten in de spiegel van zijn eigen ellende. Maar ook dat zou een uitdrukking van eigenliefde zijn geweest. De tollenaar neemt echter een andere houding aan: hij opent zijn hart voor de genade van God. Sint-Augustinus schrijft over de tollenaar: *“Zijn geweten verpletterde hem, zijn hoop verhief hem.”* Ja, het allerbelangrijkste, ook voor ons, is om *“nooit te wanhopen op de barmhartigheid Gods.”* *“De Dei misericordia numquam desperare”* (RB 4, 72). Dat betekent: al zouden wij zondigen tegen alle geboden en alle goede werken, zolang we nog nederig onze fouten durven te erkennen en ons openen voor de barmhartigheid Gods, dan is er hoop. En daarom gaat de tollenaar op naar de tempel.

“Om te bidden”. En hoe! *“Ziedaar iemand die bidt”*, roept Sint-Augustinus uit (S 115,2). Er is inderdaad geen zuiverder gebed dan dat van de tollenaar: *“God, erbarm U over mij, zondaar”*, of, zoals het zo mooi wordt verwoord in het Nederlands: *“God, wees mij zondaar genadig.”* Een gebed dat God nooit weigert, wie we ook zijn of wat we ook gedaan hebben. Op voorwaarde uiteraard dat we het oprechte voornemen maken om ons leven te beteren en op voorwaarde ook, het moge ook eens gezegd zijn, dat we ons niet beter achten of oordelen over hen die wél getrouw en vurig hun geloof beleven.

Moge de Heilige Maagd Maria, Moeder van de Barmhartigheid, ons helpen te groeien op deze weg naar nederigheid, zodat alleen God worde verheerlijkt, hier in dit leven en in alle Eeuwigheid. Amen.